

Scheveningsche duinen; Noord en Zuid Beveland, Walcheren, Zeeuwsch Vlaanderen.

C. glutinosum Fr. Op open zandgrond. Keer (L.); den Ham (vroeger); Emmen; Waalsdorp; Domburg (duinen), Zuid Beveland.

16. Malachium.

M. aquaticum Fr. Op vochtige plaatsen, aan slootkanten, ook tusschen kreupelhout. Gulpen, Wijlre, Maastricht (oevers Maas en kanaal), Meersen, Baarlo, Blerik, Velden, Hamert, Well; den Bosch, Oudenbosch (alg.); Nijmegen (Ooi, Ooische waard, Oosterhoutsche bosch, Beuningen), Kuilenburg (Spoel), Lóchem, Eibergen, Borculo, Winterswijk (Willinkhof), Apeldoorn (zeldz.), Harderwijk (zeldz.); Zeist; Deventer, Tongeren, Hengelo, Borne, Carelshaven, Oldemarkt, Gramsbergen; Meppel; Wollega, Ameland; Texel, Kennemerduinen, Haarlem, Haarlemmermeer; Leiden, Dordrecht, Voorne; Haamstede, Walcheren, Zuid Beveland, Sas van Gent.

17. Gypsophila.

G. muralis L. Op zandgrond, ook op oude muren. Maastricht; Werkendam; Nijmegen (Ooische waard, heide te Hatert, kapel St. Willebrordus), Brummen; Zeist, Maarsbergen; Deventer (Pothoofd).

G. paniculata L. Alleen aangevoerd en verwilderd. Zutphen (Nieuwe Haven), Galgenbult bij Keppel, Deventer (Pothoofd).

18. Vaccaria.

V. segetalis Grcke. In bouwland, op kalk- en kleigrond. Gulpen (bouwland), St. Pietersberg, Maastricht, Beek; Velp (moestuín); Deventer; Leiden (spoorbaan), Haag (Pompstation), 's Gravesande (Staalduin), Brielle.

19. Saponaria.

S. officinalis L. Op beschaduwde plaatsen in zandige streken. Gulpen, St. Pietersberg, Maastricht, Gronsveld, Valkenburg, Meersen, Bunde, Beek, Elsloo, Roermond, Hamert; den Bosch (buiten de Vuchtsche poort, Sleuwijk-sche dijk); Nijmegen (oevers Waal, Oosterhoutsche bosch, hier en daar), Kuilenburg, Terborg, Doetinchem, Varsseveld, Voorst, Apeldoorn (Ankelaar, Broekland zeldz.), Epe, Harderwijk (Hulshorst zeldz.), Carelshaven, Vilsteren, Oldemarkt; Valthe, Mildam; Bergen, Beverwijk, Bloemendaal, Overveen, Haarlem; den Haag, Scheveningen, Staalduin; Schouwen, Duiveland, Walcheren (o. a. haventerrein, Vlissingen en Souburg), Zuid Beveland (binnenzijde duinen).

20. Dianthus.

D. prolifer L. Op drogen zandgrond, ook op muren. Oosterhout, Werkendam, Nijmegen (Oosterhoutsche bosch, Lent, Weurt, Beuningen), Arnhem (Berg), Kuilenburg (Spoel), Zutphen (Zuideras), Hazewold bij de Bronsbergen, Utrecht (stadswal).

D. Carthusianorum L. Op drogen zandgrond. Bij ons alleen gevonden te Deventer (Zevenbergen en Kerkhof) en te Hoek.

D. barbatus L. Bij ons alleen verwilderd. Huis te Ubbergen, Utrecht, Vogelenzang, West Zeeuwsch Vlaanderen.

D. Armeria L. Grazigen zandgrond. Gulpen, Wijlre, St. Pietersberg, Maastricht, Valkenburg, Mook; Gassel, Oudenbosch (zeldz.); Nijmegen (Heumen, Maasdijk, Neerbosch, Broekstraat, Teersdijk (steenen duiker), Neerbosche broek), Arnhem (heuvels), tusschen Drempt en Ulenpas, Zutphen (Leesten), Doetinchem (IJseloever), tusschen Elten en Didam, tusschen Duiven en Zevenaer, Deventer, Heino, Tholen, Schouwen, Duiveland, Zuid Beveland, Hoek.

D. deltoides L. Beschaduwde plaatsen in zandige streken, ook in de duinen. Katsop, Elsloo; Arnhem, 's Heerenberg, Ruurlo, Harderwijk (zeldz.), Oldenzaal, Poppe (vrij alg.), Zwolle, Vilsteren, Gramsbergen (oevers Vecht), Ane, Grafhorst (hoogte); Meppel; ter Apel, Boertange; Haag (duinen, zeldzaam), Wassenaar, Oostbroek (duinen), Domburg (zeldz.).

D. arenarius L. Op zandgrond. Nijmegen, Zwolle (alleen van den Kranenborg en elders), Haag (vroeger Eik en duinen), Reigersbosch bij Bruinisse.

D. superbus L. Vochtige plaatsen. Apeldoorn, Meppel (zandruggen en veenachtig hoiland).

21. Cucubalus.

C. bacciferus L. Vochtige, moerassige plaatsen, in bosschen, volgt bij ons den loop der rivieren. Maastricht;

Nijmegen (heg aan den Weurtschen weg, Oosterhoutsche bosch, Weurt, heg in den Millingschen Waaldijkschen buitenpolder), Pannerden, Ulenpas (bosch), Voorst (heggen op de Beele en station).

22. Silene.

S. inflata Sm. Op droge, steenachtige en ruige plaatsen. Zuid Limburg (niet zeldz.), den Bosch, Breda, Oudenbosch (zeldz.); Nijmegen (Oosterhoutsche bosch, Ooische waard, Nieuwe Haven), Kuilenburg (zandgr.), Wageningsche berg, Apeldoorn (Kanaaldijk, boerderij het Woud te Beekbergen), Harderwijk (zeldz.); Zeist; Deventer, Veenhuizen; Heerenveen, Franeker, Harlingen; Donkerbroek, Zandvoort, Bloemendaal, Heemstede (begraafplaats), Amsterdam (Willemspark), Weesp, Naarden, Scheveningen, Brielle, Dordrecht (haven), Papendrecht, Walcheren, Zuid Beveland.

S. Otites Sm. Bij ons alleen in de duinen van Schiermonnikoog, Bloemendaal, Overveen, Wassenaar, Scheveningen.

S. noctiflora L. Op kalk- en kleigrond. Oudenbosch (zeldz.), Werkendam, Nijmegen (buiten de Hertogspoort), Ruurlo (stationsterrein), Jutphaas (overeinde), Deventer, Kampen (zeldz.), Holwerd, tusschen Roptazijl en Sexbierum, Harlingen (stadswal buiten de Hunenpoort), Aardenhout, Bentveld, Naarden, Leiden, Wassenaar, den Haag, Scheveningen, Delft, 's Gravesande (Maasdijk), Naaldwijk, Voorne, Schouwen, Duiveland, Tholen, Walcheren, Zuid Beveland, Zeeuwsch Vlaanderen.

S. nutans L. Beschaduwden grazigen zandgrond. St. Pietersberg (bij de Roode Haan, kalkgrond), Nijmegen (Ooische waard), Wageningsche berg, Grebbe, Driebergen, Breesaap, Aardenhout, Overveen, Haarlem, Noordwijkerhout, Katwijk, Wassenaar, Scheveningen, Monster, Walcheren, West Zeeuwsch Vlaanderen(?).

S. dichotoma Ehrh. Bij ons alleen aangevoerd. Bosch (stationsterrein), Oudenbosch, Ruurlo (stationsterrein), Deventer (Pothoofd), Wijhe (stationsterrein), Zwolle, Vlissingen (bouwgrond buiten de voorm. Duinpoort).

S. gallica L. Zandig bouwland. Stamprooi, Mook (Plasmolen), Nunen, Eindhoven, Hervort, Vucht (heide langs straatweg), Deurne, Breda (Speelhuis), Dongen, Heusdenhout, Geertruidenberg, Rosendaal, Weurt, Ameland, Leiden (Haagsche weg), Scheveningen (vochtig weiland tusschen de duinen), Oost Zeeuwsch Vlaanderen.

S. conica L. Zandig bouwland en in de duinen. Nijmegen (voorm. vestingw. buiten de Hezelpoort), Gorsel (wallen), Overijsel (hooge belten), Amsterdam (Oosterbegraafplaats), Haarlem, Overveen (weg van het Kraaiennest bij Heemstede naar de duinen), Hillegom, Noordwijkerhout, Noordwijk, Scheveningsche duinen, Monster, 's Gravesande, Katzand.

S. Armeria L. In zandige streken tusschen houtgewas, ook verwilderd. St. Antoniuseiland bij Maastricht, Breda, Oudenbosch (zeldz.), Nijmegen (Ubbergen, Berg en Dal), Twello, Harderwijk (verw.), Amersfoort, Zeist, Doorn, Utrecht, Wijk bij Duurstede, Diemermeer, Haarlemmerhout, Schevingen, Vianen, Achttienhoven, Zwijndrecht, Zuid Beveland, Hoek (verw.)

23. Lychnis.

L. Flos cuculi L. Vochtige, vruchtbare weiden. Algemeen en overal.

L. vespertina Sibth. Aan wegen en dijken, op droge, grazige plaatsen. Gulpen, Wijlre, Meersen, Blerik, Hamert; den Bosch, Oudenbosch (alg.); Nijmegen, Winterswijk, Apeldoorn (onder rogge te Nieuw Millingen); Harderwijk; Deventer, Wijhe, Kampen, Gramsbergen, Steenwijk, Kallenkote, Eeze; Meppel, Koeverdoren, Odoorn; Mildam, Schiermonnikoog, Ameland, Texel, Alkmaar, Heilo, Kennemerland, Overveen, Zandvoort, Naarden, Leiden, Scheveningen, Westland, Voorne, Schouwen, Duiveland, Tholen, Walcheren, Zuid Beveland, Zeeuwsch Vlaanderen.

L. diurna Sibth. Op-beschaduwden zandgrond. Limburg (niet zeldz.), den Bosch, Oudenbosch (alg.), Nijmegen, Terborg, Varsseveld, Groenlo, Eibergen, Borculo, Apeldoorn (Ankelaar, Broekland, Hoog Soeren), Epe (Kannenborg), Harderwijk, Nijkerk, Amersfoort, Tongeren, Heino, Oldenzaal, Gramsbergen, Kampen, Oldemarkt, Meppel, Koeverdoren, Hoogeveen, Kollum, Ameland, Terschelling, Vlieland, Texel, Schoorl, Alkmaar, Heilo, Bergen, Bloemendaal, Haarlem, Amsterdam (Parkweg), Leiden, Schouwen, Duiveland, Walcheren, Zuiddorpe.

L. coronaria Desr. Bij ons alleen verwilderd. Rhederoord bij Arnhem, in Groningen en Friesland, in de duinen

tusschen Hillegom en Noordwijkerhout en tusschen Piet Gijzenbrug en Noordwijk.

24. *Agrostemma*.

A. Githago L. In korenvelden, soms ook op ruige plaatsen. Limburg (niet zeldz.), Pettelaar. Westelijk deel van Noord Brabant (o. a. Oudenbosch alg.), Nijmegen (alg.),

Achterhoek (o. a. Doetinchem,) Voorst, Nijbroek, Harderwijk (alg.), Tongeren, Wijhe, Kampen, Kallenkote, Meppel, Ameland, Texel, Wieringen, Velzen, Heemskerk, Boekenrode, Bloemendaal, Leiden, Scheveningen, Schiedam (stadsmestvaalt), geheel Zeeland beh. Noord Beveland.

H. HEUKELS.

(Wordt vervolgd.)

Vragen en Korte Mededeelingen.

Amphidasis betularia.

Met betrekking tot de zwarte variëteit van dezen vlinder, welke naam voluit luidt: *Amphidasis betularia* L. var. *doubledayaria* Mill., zij opgemerkt, dat deze in ons land volstrekt niet zeldzaam is. Doch de type valt heel wat gemakkelijker in het oog dan de donkere variëteit. Wie eene flinke hoeveelheid rupsen, liefst van zeer verschillende vindplaatsen, bijeenverzamelt, zal bij kweeking ook allerlei tusschenvormen verkrijgen, afgezien van voorwerpen, die zuiver tot den type of tot de variëteit behooren. Doch het meerendeel dezer tusschenvormen sluit zich of bij den type of bij de variëteit aan; voorwerpen, die er midden tusschen staan, zijn zeldzaam. De zwarte variëteit is in 1864 beschreven en kort daarvoor voor het eerst, en wel in Engeland, waargenomen. In 1867 werd zij bij Breda aangetroffen en heeft zich sedert steeds oostelijker verspreid.

DR. J. TH. OUDEMANS.

Amphidasis betularia.

In n°. 8 van *De Levende Natuur*, bladz. 184 lees ik: „Deze variëteit *doubledayaria* van *Amphidasis betularia* is in Nederland een enkele maal gevangen; in het Vondelpark komt alleen de lichtgekleurde type voor.” Mag ik u in alle bescheidenheid doen opmerken, dat *doubledayaria* herhaalde malen in Nederland is gevangen, en dat ze door mij meer dan eens in 't Vondelpark is gezien en gevangen?

J. DE VRIES, P. C. Hoofdstraat 20.

Amphidasis betularia.

Wat betreft de *Amph. betularia* var. *doubledayaria* Mill., kan ik u nog melden, dat deze te Nijmegen in het geheel niet zeldzaam is. Ieder jaar heb ik er altijd eenige gevangen of gezien, vooral 's avonds op de electrische lichten, die hier om de stad gelegen zijn.

Zij komen dikwijls zooveel voor, dat ik ze dit jaar niet meer gevangen heb voor me zelf, maar ze aan onzen leeraar Görlitz gegeven heb, die zooveel mogelijk een reeks van overgangen ziet te verkrijgen, van af de gewone tot de *Doubledayaria* toe. Nu, dat is hier dan ook wel te doen, daar de *Amph. bet. aberratio* even gewoon is als de *betularia* zelf. Verder kan ik iedereen aanraden, die electrische verlichting in zijn stad heeft, hiervan gebruik te maken om vlinders, soms ook kevers te vangen, want er komen hier soms soorten voor, die ik anders nog nooit had gezien.

Zoo komen hier in warme Julinachten veelvuldig voor: *Las. pruni* L., *quercifolia*, *potatoria* L. en andere groote spinners. Ja, van het jaar heb ik ook het geluk gehad, de *Las. populifolia* Esp. te vangen. Ook pijlstaarten komen deze lichten met een bezoek vereeren.

Hopende u hiermede van dienst te zijn, teeken ik

W. DOCTERS VAN LEEUWEN.

Amandelen.

Ook in den Amsterdamschen Hortus botanicus stond vroeger een Amandelboom, die veelal elk jaar vrucht droeg. De wand van den steen was dik en zeer hard. Dit schijnt wel steeds het geval te zijn bij de boomen, die bij ons gevonden worden, doch deze behooren stellig wel tot eene andere soort of variëteit dan die, welke onze gewone eetbare amandelen leveren. De struikachtige amandelen zijn ook weder andere soorten. Wie er iets meer van weten wil, leze de verhandeling van D. F. L. van Schlechtendal, „Betrachtungen üb. die Zwergmandeln und die Gattung

Amygdalus überhaupt” in de Abh. d. naturf. Ges. zu Halle 1854. — Ik kan niet nalaten, nog even de aandacht te vestigen op de onjuiste uitlegging omtrent de hardheid van den steen, welke de heer T. Folmer ten beste geeft. Als deze hardheid ergens een teeken van is, dan is het natuurlijk van rijpheid, maar niet van onrijpheid. Men denke slechts aan andere steenvruchten.

DR. J. TH. OUDEMANS.

Geen spinnennestje.

De heer Roskott spreekt in afl. 10 van een spinsel met eieren er buiten en spreekt het vermoeden uit, dat dit van eene spin afkomstig zou zijn. Zeer waarschijnlijk heeft hij echter een spinsel van den Witvlak-vlinder, *Orgyia antiqua* L., voor zich. Het vleugellooze wijfje daarvan legt hare, van boven eene indeuking vertoonende eieren, op deze wijze en kan zelf, verdroogd zijnde, voor eene spin gehouden worden of wel zou dit het geval kunnen zijn met de door haar verlatene pophuid. Als de heer R. de eieren bewaart, zullen er in het voorjaar de rupsjes wel uitkomen. Het dier is uiterst algemeen, wellicht schadelijk en de aan de takjes of bladeren vastgehechte spinsels zijn overal te vinden; zij vallen thans, nu de boomen en struiken bladerloos staan, gemakkelijk in het oog.

DR. J. TH. OUDEMANS.

Een anonieme zending.

Wij ontvingen onlangs een rolletje teekeningen van bloemen en planten, waaronder enkele, die zeer goed geslaagd mogen heeten. Tot onze spijt heeft de vriendelijke zender het niet noodig geoordeeld zich bekend te maken of ons mede te deelen, met welke bedoeling hij ons die schetsen stuurde. Zou hij (of zij) zoo goed willen zijn ons nader in te lichten? De plaatjes zijn wel een correspondentie waard.

Verzamelaars van insecten

zullen misschien belangstellen in de volgende mededeeling. Eenige jaren achtereen worden in Februari of Maart enkele onzer groote steden bezocht door den naturaliëhandelaar E. Heyne. Aan degenen, die hij als liefhebbers kent, zendt hij vooraf bericht van plaats en tijd, en stelt hen alsdan in de gelegenheid, de groote verzameling, waarmee hij reist, te zien.

Zijn er soms onder onze lezers, die zouden willen kijken of zij eenige soorten, die niet zoo gemakkelijk gevangen worden, bij Heyne kunnen koopen, dan gelieven zij mij hun naam en adres op te geven vóór 1 Februari; ik zal dan daarvan mededeeling doen. Natuurlijk kan men zich ook direct tot Heyne wenden, dat is voor mij zelfs gemakkelijker.

Men kan, blijkens mijne ervaring, in alle prijzen, van drie cent af, terecht. Het zijn vooral kevers en vlinders, zoo Nederlandsche als exotische soorten.

J. JASPERS JR.,

Amsterdam, Plantage Lijnbaansgracht 11.

In n°. 9 van *De Levende Natuur* is, op blz. 194, 2^e kol., regel 10 v. b., eene drukfout ingeslopen. Er staat: „terug,” moet zijn: „bezig.”

A.

Aangeboden :

Een heerlijke verzameling (ruim 100 stuks) Indische vlinders.

S. R. MOLEWIJK, Noordwolde (Fr.).